

LA MISSIÓ DE 1932 DE L'OBRA DEL CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA A
MALLORCA: RECONSTRUCCIÓ DE L'ITINERARI I IDENTIFICACIÓ DEL REPER-
TORI PUBLICAT A *MATERIALS*. VOLUM XV A PARTIR DELS DOCUMENTS DE LA
BIBLIOTECA BARTOMEU MARCH

Bàrbara Duran Bordoy
Universitat de les Illes Balears
Grup de Recerca en Etnopoètica de les Illes Balears
Institut de Musicologia Pau Villalonga

Al meu professor Joan Moll i Marquès,
pioner en l'estudi de l'obra de Baltasar Samper
i que facilità l'adquisició d'aquests documents
per la Biblioteca Bartomeu March

En el llibre *Materials. Volum XV* hi trobam la descripció de la missió de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya (OCPC) realitzada a Menorca el 1932 (Massot 2005: 35-53). Samper va viatjar de Barcelona a Alcúdia per tal d'iniciar aquesta missió del 1932, que els conduiria primerament a Menorca, on tindria per companys a Andreu Ferrer i Ramon Morey (Massot 1995: 205). Cal recordar que Ferrer havia estat mestre a Migjorn Gran i per tant, era un acompanyant ideal car coneixia el terreny menorquí. El 4 d'agost es rebé a les oficines de l'Obra del Cançoner de Catalunya una carta de Samper on s'adjuntava la crònica de la missió realitzada a Menorca, redactada per Andreu Ferrer.

Però així com arribà aquesta part de la memòria de la missió feta des del 17 al 29 de juliol de 1932 a Menorca, no hi ha cap document que parli de la memòria dels dies de treball realitzats a Mallorca tot el mes d'agost i el setembre d'aquell any. Samper va retornar a Barcelona el 28 de setembre. En aquest sentit, Massot i Muntaner escriu a peu de pàgina (2005: 53, nota 22):

El material recollit a Mallorca comprèn els números 123-543, una bona part dels quals enregistrats i no transcrits. Dissortadament, Ramon Morey no solament no va redactar la memòria corresponent, sinó que ni tan sols va fer arribar a l'oficina de l'Obra del Cançoner les lletres de les cançons i les indicacions sobre el lloc, els cantaires i les dates. Amb tot, sí que hi ha algunes lletres mecanografiades o manuscrites. Ens consta que Samper i Morey treballaren a Santa Maria, a Consell, a Llubí, a Muro, a Selva, a Mancor de la Vall, a Moscarí, a Caimari, a Campanet, a Sòller, a Deià, a Sant Llorenç des Cardassar, a Son Servera, a Felanitx i a Pollença. Reberen també ajuda de mossèn Joan Canals, de Biniamar.

Per tant, totes les cançons recollides a Mallorca el 1932 estan sense identificar de manera exacta, llevat d'alguna cançó molt puntual, com és el cas de les «Cançons de panades» de Sant Llorenç cantades per l'amo en Toni Fai. Totes les

cançons mallorquines publicades als *Materials XV* són de llocs que no es poden determinar de manera exacta, però també estan sense datar la recollida completa de la Missió que es troba a les carpetes C-217 i C-218. A partir de la nota de Massot i Muntaner citada abans, consta que Samper i Morey van treballar als pobles esmentats, però a *Caçadors de Cançons* Massot i Muntaner hi afegeix Búger, Esporles, Puigpunyent, Son Carrió i Cas Concos. I ho fa a partir del treball encarregat a Caterina Valriu, la qual va elaborar un informe sobre els esborranys d'aquesta Missió que es troben a la Biblioteca Bartomeu March de Palma (BBM) (Massot 2021: 293).¹ Els documents conservats a la BBM permeten, en el present treball, traçar el recorregut exacte seguit per Samper i Morey, a més d'elaborar una taula que identifica les cançons recollides a Mallorca, les dates i els informants. Per les dimensions d'aquest estudi, solament s'inclouen les cançons recollides a *Materials XV* i no tot el material contingut en les carpetes C-217 i C-218, car excedirien amplement els límits d'aquesta publicació.

1. *Materials per a la reconstrucció de la Missió de 1932*

Els materials que esdevenen fonamentals per a l'elaboració d'aquest estudi són els del «Fons Baltasar Samper. Lligall 3 de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya» (BBM), a més dels materials de l'OCPC continguts en les carpetes del Fons de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya i els materials publicats en les edicions citades a continuació:

1. Disset quadernets que contenen lletres i partitures. Semblen ser quaderns de camp, anotats en directe (en brut), de Baltasar Samper (BBM).
2. Carpeta 1 titulada *Selva*; Carpeta 2: sense títol, conté Felanitx (possessió Sa Plana Nova), Cas Concos; Carpeta 3: Pollença (BBM).
3. *Materials XV* de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya (Ferrer 2005).
4. S'han usat també les carpetes del Fons de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, carpetes C-152, C-217, C-218, B-11. F-62 i F-64/71 de la Direcció de Cultura Popular i Associacionisme Cultural (DGCPAC) de la Generalitat de Catalunya; tot i que aquestes carpetes no són el material catalogat en aquest estudi, sinó el contingut en el volum *Materials XV*, com s'ha citat.
5. *Caçadors de cançons*, Massot (2021).

2. *Observacions sobre els materials comparats*

En general, els materials consultats a la BBM mostren moltes anotacions en relació als fonogrames que no consten com a partitures i lletres. Segueixen algu-

¹ Caterina Valriu descriu en un altre capítol d'aquest mateix volum el contingut del fons de l'OCPC custodiat a la Biblioteca Bartomeu March (Palma) i que va presentar a la XVII Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics a Menorca, el novembre del 2022.

nes consideracions importants en relació a tots els materials emprats en aquest estudi citats en l'apartat 1:

- a) Les carpetes 1, 2 i 3 del Lligall 3 de la BBM contenen únicament lletres. Hi manquen del núm. 387 al 794. Sembla que s'han perdut documents aquí.
- b) Segons Massot i Muntaner, la missió a Mallorca comprèn els números 123-543. Segons els 17 quadernets, estan datades de la núm. 123 a la 793. La darrera partitura són els acords d'unes jotes, com diu el títol; i a continuació, posa: «núm. 794. Copeo, més lent, acompanyament guitarra i guitarró». Els darrers fulls del quadern 17, a partir de l'anotació «795 a 834. Fonogrames», semblen ser el final dels registres.
- c) A les darreres fulles del quadernet 17 hi ha l'anotació següent: «795 a 834. Fonogrames» (veure que no acaben de quadrar amb el nombre de materials continguts a la carpeta C-218 de la DGCPAC, que conté fins al núm. 832, segurament per les contínues correccions).
- d) Carpeta C-217 dels materials de l'OCPC, al lloc hi ha escrit: «Selva? 1932 Tonades 123 a 543. Hi ha algunes lletres».
- e) Carpeta C-218 dels materials de l'OCPC, es repeteix l'anotació de la C-217: «Selva? 1932. Tonades 544 a 832. Hi ha algunes lletres».
- f) Algunes cançons sí que estan correctament identificades en el si de les carpetes que arribaren a l'oficina de l'OCPC: la C-218 identifica la cançó 659, «Ses Panades, de l'amo en Toni Fai, Sant Llorenç»; la 661 és d'un taller de broda-dores; a la núm. 687 explica què és «picar càrritx» i també cita Son Servera i Sa Plana Nova, possessió de Felanitx. Acaba a la 832: «25 de setembre a Pollença, "Vou veri Vou"».
- g) El full titulat «Son Servera» aporta anotacions de l'itinerari seguit. És el full 5 del quadern 17:
 - 20 setembre Felanitx
 - 21 setembre Felanitx (post-possessió)
 - 22 setembre Felanitx (Cas Concos)
 - 23 setembre Pollença
 - 24 setembre Pollença (post-Cala S.V.)
 - 25 setembre Pollença-Palma

A continuació segueixen en aquest quadern 17 llistes amb ratlladures i símbols al costat (com si s'anotés quins s'han enregistrat o copiat), dels fulls 7 al 12. Tot plegat és difícil d'interpretar perquè són anotacions clarament de caire personal (Fig. 1).

h) El darrer full del quadern 17 diu: «Son Servera, 16 de setembre de 1932». Exemple d'anotació:

Diu el mestre de Son Servera, senyor Sebastià Fornaris, que, segons s'ha informat, hi ha la tonada «de pastar». La sap En Sebastià Busquets (Bolero) de Son Servera, resident a Sant Llorenç. No és la al·lusiva als forners, ja que temps enrere els missatges de les possessions pastaven. També han dit alguns «trencadors» que no hi ha la tonada de «trencar».

3. Reconstrucció de l'itinerari seguit el 1932

<i>Itinerari, cronologia i cançons recollides als Quadernets de la B. March (Lligall 3)</i>		
<i>(Correspondència amb els materials de la C-217 i C-218)</i>		
Lloc	Dates	Número de les cançons
Ciutadella	19/07/1932 al 25/07/1932	1 a 93
Maó	25/07/1932 al 29/07/1932	93 a 122
Santa Maria	2/08/1932 al 4/08/1932	123 al 183
Consell	5/08/1932 al 7/08/1932	184 al 223 (molts fonogrames al final)
Llubi	8/08/1932 al 10/08/1932	224 a 269
Muro	11/08/1932 al 16/08/1932	270 a 334 (molts fonogrames)
Selva	18/08/1932 al 22/08/1932	335 a 386
Mancor de la Vall	23/08/1932 al 26/08/1932	387 al 449
Moscari,	26/08/1932 al 27/08/1932	451 al 484 (molts fonogrames)
Caimari	27/08/1932	485 a 507
Búger	28/08/1932	516 al 535 (molts fonogrames; hi ha un salt de numeració, probablement fonogrames de Caimari que no s'escriuen; el núm. anterior 507 apareix ratllat i a sobre el 517)
Campanet	29/08/1932 a 31/08/1932	537 al 564
Sóller,	1/09/1932 al 6/09/1932	565 a 585
Deià	6/09/1932 a 8/09/1932	586 a 616
Esporles	9/09/1932	617 a 633
Puigpunyent	10/09/1932 al 11/09/1932	633 a 657
Sant Llorenç des Cardassar	12/09/1932 al 14/09/1932	658 al 713
Son Servera	del 15/09/1932 al 16/09/1932	714 a 741
Son Carrió	17/09/1932	742 a 794 (795 a 832, remet a fonogrames)
Felanitx	20 al 22/09 (Felanitx, possessió de Sa Plana Nova i Cas Concos)	Lletres recollides les altres carpetes, sense música. Semblen les lletres dels fonogrames
Pollença	23 al 25/09 (Pollença, Pollença post Cala Sant Vicenç i tornada a Palma el 25)	Lletres recollides les altres carpetes, sense música. Semblen les lletres dels fonogrames

Taula 1. Itinerari de la missió del 1932 Samper-Ferrer-Morey.

Fig. 2. Brodadores de ca na Maria Solera. Selva. Font: Carpeta F-74 DGPAC.

molt antic i prou usual en diversos tipus de música, conegut com a *contracta* i descrit per Hoppin (1978: 104-105) en relació a la música medieval.

Samper també diu clarament, en relació a les cançons n. 51 a la 56, que les cantaires són «unes noies de les quals desconeixem el nom». Són cinc cançons llargues o narratives, i la darrera és una cançó curta; un repertori habitual en el si de grups de dones treballadores, com els de les brodadores; després interpreten una tonada de matances i vermar (tasques on la dona participa) i un copeo. Tot i que no tenim el nom, aquest grup de noies pot correspondre al d'una fotografia, que Samper identifica com a «Brodadores de ca na Maria Solera. Selva 1932». De Selva hi ha una altra fotografia d'un grup de cinc dones, però sabem, per una fotografia anterior que porta el nom, que una d'elles és Catalina Llompart Xisco. Per tant, el més probable és que el grup de noies siguin aquestes brodadores de ca na Solera de les quals no sabia el nom, segurament perquè eren moltes (Fig. 2).

Tot el repertori mallorquí seleccionat i publicat per Massot i Muntaner en els *Materials XV* segueix a continuació, on també es pot localitzar el lloc, informant l'edat i la data de recollida:

Titol de la cançó	<i>Materials XV</i> P. (pàgina) i n°	Quadern de B. March (Lligall 3) i n°	Localitat	Informant	Edat	Data. Observacions
La dama d'Aragó	P. 87 n° 32	Quadern 3, n° 130	Santa Maria	Margarida Joan i Pastor <i>Cabilla</i> Maria Ripoll Crespi <i>Tubapuet</i> Margarida Canyelles i Canyelles <i>Jaume</i> Joana Villalonga i Pons, de Palma Joanaina Trias i Bover <i>Siput</i>	28 22 19 16 16	2 d'agost 1932. Són un grup d'al·lotges que canten un grapat de cançons, posar en un context de feina conjunta. Llevat de Joana Villalonga, totes són de Santa Maria
Cançó de ximbomba	P. 8 n° 33	Quadern 3, n° 136	Santa Maria	Pereta Genovart i Servera <i>Humeta</i>	25	2 d'agost 1932. De Santa Maria
Deixem lo dol	P. 89 n° 34	Quadern 3, n° 138	Santa Maria	Les mateixes cantadores que a la n° 32. La Dama d'Aragó		2 d'agost 1932
La matana de San Juan	P. 90 n° 35	Quadern 3, n° 163	Santa Maria	Maria Morro i Pericàs <i>Taca</i>	22	3 d'agost 1932
Tonada des vermar	P. 91 n° 36	Quadern 3, n° 166	Santa Maria	Joanaina Morro i Pericàs <i>Taca</i>	15	3 d'agost 1932
Tonada des vermar	P. 91 n° 37	Quadern 3, n° 167	Santa Maria	Maria Morro i Pericàs <i>Taca</i>	22	3 d'agost 1932
Tonada des vermar	P. 92 n° 38	Quadern 4, n° 187	Consell	Joanaina Bibiloni i Isern	39	5 d'agost 1932
Deixem lo dol	P. 93 n° 39	Quadern 4, n° 200	Consell	Joanaina Bibiloni i Isern	39	5 d'agost 1932. La sap d'un al·lot de Santa Eugènia que treballa a casa seva de ferret. Al quadern posa «Punades de Santa Eugènia»
Las señas del marido	P. 94 n° 40	Quadern 4, n° 205	Consell	Francisca Company i Cuarts <i>Moranta</i>	36	5 d'agost 1932
Tonada d'evsecallar i espolsar ametlles	P. 95 n° 41	Quadern 4, n° 225	Llubi	Miquel Alomar i Real	11	8 d'agost 1932. La sap de son pare
Tonada de codolada	P. 96 n° 42	Quadern 4, n° 226	Llubi	Margarida Ferrer i Vicent <i>Pere Jaume</i>	50	8 d'agost 1932. És de Buisssalem
Anem-hi, na Montserrat	P. 96 n° 43	Quadern 4, n° 246	Llubi	Maria Pellicer i Ferragut <i>Serrador</i> Antònia Borràs i Oliver <i>Son Mas</i> Miquela Perelló i Mariano <i>Miquela</i> Antònia Perelló i Perelló <i>Can Jordi</i> Antònia Oliver i Ramis <i>Bessona</i>	15 18 22 24 28	8 d'agost 1932
Cançó de vermar	P. 97 n° 44	Quadern 4, n° 248	Llubi	Les mateixes de la cançó anterior		8 d'agost 1932
Tonada de trapijar (trams)	P. 98 n° 45	Quadern 4, n° 249	Llubi	Antònia Oliver i Ramis <i>Bessona</i>	28	8 d'agost 1932
El bon caçador	P. 99 n° 46	Quadern 5, n° 277	Muro	Maria Perelló i Moragues Margarida Ramis i Moragues <i>Calceia</i> Margarida Pons i Barceló <i>Micoma</i>	18 18 21	12 d'agost 1932. La cançó dels materials apareix transcrita una tercera més amunt que l'original del quadern 5
El conte mal	P. 47 n° 47	Quadern 5, n° 278	Muro	Francisca Llabrés i Togores	49	12 d'agost 1932. L'original és té una tonalitat amb dos bemolls, comença en re, aquí es transcriu un to per amunt
Cançó de bressol	P. 100 n° 48	Quadern 5, n° 286	Muro	Francisca Llabrés i Togores	49	12 d'agost 1932
Tonada de segar	P. 101 n° 49	Quadern 5, n° 287	Muro	Francisca Llabrés i Togores	49	12 d'agost 1932
Tonada de glosar	P. 102 n° 50	Quadern 5, n° 288	Muro	Francisca Llabrés i Togores	49	12 d'agost 1932
El rei tenia tres filles	P. 102 n° 51	Quadern 6, n° 338	Selva	Als <i>Materials XV</i> posa: «Unes notes de les quals no coneixem el nom»		18 d'agost 1932
Les transformacions	P. 104 n° 52	Quadern 6, n° 341	Selva	Als <i>Materials XV</i> posa: «Cantaires: les mateixes del n. 51. Selva. (Al text hi ha una petetissima variant al vers 2)»		18 d'agost del 1932
Jo m'arisec dematinet	P. 105 n° 53	Quadern 6, n° 344	Selva	Als <i>Materials XV</i> posa: «Selva. Les mateixes del n° 51»		18 d'agost del 1932
Na Roseta	P. 106 n° 54	Quadern 6, n° 344	Selva	Als <i>Materials XV</i> posa: «Selva. Les mateixes del n° 51». Observem que és el mateix n°, té la mateixa melodia però va recollir dues llerres diferents		18 d'agost del 1932
La lluita del rei moro	P. 107 n° 55	Quadern 6, n° 348	Selva	Als <i>Materials XV</i> posa: «Selva. Les mateixes del n° 51».		18 d'agost del 1932
Vos voleu fer monja	P. 107 n° 56	Quadern 6, n° 351	Selva	Com a les cançons anteriors		18 d'agost del 1932
Tonada de ximbomba	P. 108 n° 57	Quadern 6, n° 354	Selva	Maria Alberú <i>can Blat</i>		18 d'agost del 1932
Tonada de matances i de vermar	P. 109 n° 58	Quadern 6, n° 356	Selva	Les mateixes cantaires de la n° 51 i següents		18 d'agost del 1932

Copco	P. 110 n° 59	Quadern 6, n° 359	Selva	Les mateixes cantaires de la n° 51 i següents		18 d'agost de 1932
Tonada de collir oliva (a dalt)	P. 111 n° 60	Quadern 6, n° 361	Selva	Pereta Femenies i Rotger Ferrasser	23	21 d'agost 1932. Ha anat pel camp
Capta de les figues	P. 112 n° 61	Quadern 6, n° 362	Selva	Francina Garam		21 d'agost 1932. El 22 d'agost s'enregistren fonogrames.
Tonada de tondre	P. 113 n° 62	Quadern 7, n° 365	Mancor	Apol·lònia Seguir i Mir Regidora	46	23 d'agost 1932
Es Goigs (ses Panades)	P. 114 n° 63	Quadern 7, n° 400	Mancor	Catalina Estrany i Reynés <i>Jaume</i> Damià Riera i Seguí <i>Miquel</i> Margalida Pons i Alba <i>Escolanta</i> Margalida Solivellas i Frai <i>Morena</i> Margalida Mateu i Gual <i>Escolanta</i>	21 20 22 53 21	23 d'agost 1932
Tonada de la tafona	P. 115 n° 64	Quadern 7, n° 431	Mancor	Margalida Reynés <i>filla de Bastor</i>	29	24 d'agost 1932. L'aprenent de petita a distimes tafones de Mancor i a distimes cantares
Tonada de la tafona	P. 116 n° 65	Quadern 8, n° 432	Mancor	Margalida Reynés	29	Aputa «la mateixa, v. 428», que era cantada per M. Reynés
Tonada d'exsecallar	P. 117 n° 66	Quadern 8, n° 451	Moscari	Jaume Rotger i Benmassar <i>Calço</i>	39	26 d'agost 1932. A la vicaria
Tonada de batre	P. 118 n° 67	Quadern 8, n° 452 n° 453, fonograma	Moscari	Jaume Rotger i Benmassar <i>Calço</i>	39	26 d'agost 1932
Tonada de la tafona	P. 119 n° 68	Quadern 9, n° 454	Moscari	Jaume Rotger i Benmassar <i>Calço</i>	39	26 d'agost 1932
Bolero	P. 120 n° 69	Quadern 9, n° 507	Caimari	Teresa Solivellas i Seguí <i>Polada</i>	22	27 d'agost 1932
Tonada de la tafona	P. 121 n° 70	Quadern 11, n° 565	Sóller	Salvador Bishal i Mayol <i>cun Gordo</i>	41	1 de setembre 1932
Cançó de simbomba	P. 122 n° 71	Quadern 12, n° 609	Deià	Antònia Rotger i Rutllan	20	6 de setembre 1932
Cançó de bressol	P. 123 n° 72	Quadern 12, n° 610	Deià	Antònia Rotger i Rutllan	20	6 de setembre 1932
Cançó de bressol	P. 124 n° 73	Quadern 12, n° 617	Esportes	Mn. Togores i Maimó, prev. rector d'Esportes	61	9 de setembre 1932
Tonada de nances	P. 125 n° 74	Quadern 12, n° 632	Esportes	Mn. Togores i Maimó, prev. rector d'Esportes	61	9 de setembre 1932
Tonada de simbomba	P. 126 n° 75	Quadern 13, n° 649	P u i g p u - nyent	Gabriel Morey i Ramon <i>Puny</i>	25	10 de setembre 1932
Cançó de bressol	P. 127 n° 76	Quadern 13, n° 650	P u i g p u - nyent	Antònia Frau i Ferrà <i>Aleixa</i>	22	10 de setembre 1932
Es Goigs (ses Panades)	P. 128 n° 77	Quadern 13, n° 657	P u i g p u - nyent	Gabriel Morey i Ramon <i>Puny</i>	25	10 de setembre 1932
Ses Panades	P. 129 n° 78	Quadern 13, n° 659	Sant Llorenç	Antoni Bonet Fullana <i>Fai</i>	27	13 de setembre 1932
Tonada de picar càrrinx	P. 131 n° 79	Quadern 13, n° 666	Sant Llorenç	Francisca Riera i Soler <i>Siona</i>	53	13 de setembre 1932
Cançó de bressol	P. 132 n° 80	Quadern 14, n° 688	Sant Llorenç	Francisca Riera i Soler <i>Siona</i>	53	13 de setembre 1932
Cançó de simbomba	P. 132 n° 81	Quadern 14, n° 705	Sant Llorenç	Aina M. Santandreu i Pons <i>Trenfor</i>	28	15 de setembre 1932
Els estudiants de Tossa	P. 133 n° 82	Quadern 14, n° 716	Son Servera	Catalina Massanet i Pons <i>Ferretera</i>	40	15 de setembre 1932
La dama d'Aragó	P. 134 n° 83	Quadern 15, n° 717	Son Servera	Catalina Massanet i Pons <i>Ferretera</i>	40	15 de setembre 1932
Tonada de ventar a s'era	P. 134 n° 84	Quadern 15, n° 728	Son Servera	Jerònima Galmés i Pons <i>Teulera</i> Margalida Nebot i Servera <i>Pamboli</i> Maria Servera Galmés <i>Xineta</i> Barbara Massanet i Sanjaol <i>Burguera</i>	20 22 27 18	15 de setembre 1932
Tonada de s'espadar	P. 135 n° 85	Quadern 16, n° 744	Son Servera	Antònia Artigues i Galmés <i>Barriguera</i>	52	15 de setembre 1932. Rigorosament mesurada
Tonada de s'espadar	P. 136 n° 86	Quadern 16, n° 745	Son Servera	Magdalena Sureda i Maria <i>Roigeta</i>	79	15 de setembre 1932

Taula 2. Identificació del les cançons seleccionades i publicades a Materials XV, amb la seva correspondència amb el Lligall 3 de la B. March.

5. Consideracions finals sobre la memòria de la Missió del 1932

La Missió a Menorca abraça del 17 al 30 de juliol del 1932. Comprèn 122 números. La memòria, redactada per Andreu Ferrer (Massot 2005: 35-53) és enviada a les oficines de l'OCPC com s'ha citat, i escriu que retornen a Mallorca i que Baltasar Samper necessita uns dies de descans, car havia tingut problemes de salut.

La Missió de Mallorca comença el 2 d'agost de 1932 a Santa Maria del Camí. Com s'ha esmentat, Ramon Morey no va enviar mai la memòria ni el detalls de les lletres a les oficines de l'OCPC; o no se'n va acusar rebut adequat. Però hi ha un detall molt important: Samper envia les cançons passades a net a la seu de l'Obra del Cançoner, tot el material inclòs a les carpetes C-217 i C-218. Per tant, és estrany que tenint els quadernets de camp amb tota la informació necessària –llocs, dates, noms dels informants, llistat d'aquests i detalls dels fonogrames– no fes les anotacions corresponents a cada cançó passada a net a les carpetes C-217 i C-218, com era habitual en ell. Solament escriu alguna breu indicació, com en la cançó núm. 137 de la C-217, on escriu: «acompanyament de panderos, castanyoles, ad lib.».

Per tant, quan Josep Massot i Muntaner va realitzar la selecta del 1932 per a publicar en els *Materials XV*, no li va quedar més remei que datar com «indeterminat» tot un seguit de cançons recollides a Mallorca: de la núm. 32 a la 86 (Massot 2005: 87-136), tot i que a les carpetes esmentades apareixen escrites a màquina i datades les cançons recollides a Selva, així com altres exemples aïllats que tanmateix no permeten seguir el detall de la Missió. Samper no posa ni tan sols «indeterminat», senzillament està sense datar (C-217-C-218). És Massot i Muntaner qui afegeix «indeterminat» a l'edició dels *Materials XV*.

És un fet estrany, en tot cas. Es vol recordar aquí que Jaume Ayats i Xavier Roviró conten que, fa anys, en una sessió de treball de camp es trobaren amb un cistell que contenia un bon grapat de cançons transcrits que identificaren com una recol·lecció destinada inicialment a l'Obra del Cançoner i que, després de la sorpresa, posaren en bones mans. I aclareix Roviró:²

Joan Sala Salarich (Viladrau, 1882-Sant Pere de Torelló, 1936) fou un dels més importants recollctors de cançons populars de tot Catalunya. Foren milers les peces que va anar enviant periòdicament a l'oficina de l'Obra. L'últim plec de cançons, recollides entre el 1933 i el 1936 especialment al sector de la Vola, d'on era rector, les havia d'enviar el 1936, però no ho pogué fer ja que fou assassinat a principis de setembre. Era una col·lecció de 427 peces, amb transcripció de lletra i música, que ara es troben a l'Arxiu Sala del Centre de Promoció de la Cultura Tradicional i Popular Catalana (CPCTPC). El volum XVIII dels *Materials* és dedicat a Mn. Sala.

Potser quelcom semblant va passar. Una hipòtesi és que Ramon Morey conservà els apunts de les lletres, informants i llocs; i va tenir problemes que retardaren la redacció de la Missió. Samper va passar el material musical a net, tot

2 Mail de Xavier Roviró a Bàrbara Duran (3.05.2023).

esperant que Morey completaria aquesta informació. En un moment donat, està clar que Samper va decidir enviar a les oficines de l'Obra del Cançoner les cançons ben copiades i transcrits, però sense cap més informació: manquen, com s'ha dit, indrets, informants, dates i tots els petits aclariments que Samper solia fer sobre significat de paraules o apunts musicals.

També és molt clar que al final del quadernet 17 i a les carpetes de lletres les anotacions són difícils de seguir, remetent a molts fonogrames i solament la persona que escrivia podia entendre fidelment allò apuntat. Hi ha ratlladures i canvis de número molt sovint (Fig. 1). Potser Morey necessités alguns aclariments per redactar la memòria final i no es pogué coordinar amb Samper. En tot cas, l'objectiu d'aquest treball és esmenar, en part, la pèrdua de la memòria escrita de la Missió del 1932 a Mallorca i completar la informació que es tenia fins ara d'aquest període.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- HOPPIN, Richard (1978): *Medieval Music*, New York, W. W. Norton, p. 104-105.
- MASSOT, Josep (1995): *Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Materials. Volum V. Història de l'Obra del Cançoner i complement a l'inventari de l'arxiu*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 205.
- (ed.) (2005): *Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Materials. Volum XV. Memòries de missions de recerca per Joan Amades; Andreu Ferrer; Xavier Gols*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 35-53, 55-87, 87-136.
- (2021): *Caçadors de cançons. Les missions de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, p. 193.

ARXIU CONSULTATS

BIBLIOTECA BARTOMEU MARCH (Palma)

Fons Baltasar Samper: Lligall 3 de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya.

DIRECCIÓ GENERAL DE CULTURA POPULAR I ASSOCIACIONISME CULTURAL. DEPARTAMENT DE CULTURA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Fons de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, carpetes C-152, C-217, C-218, B-11. F-62 i F-64/71.